

ranil. Vse hudodelnike, kateri so na več časa v zapor obsojeni, odpošiljajo v Sibirijo delat. Tako se prihrani veliko penaz, — Papež so se za kristijane od Mahdija v osrednji Afriki preganjane potegnili pri evropskih vladah in prosijo za pomoč. — Francozi so dne 10. dec. napali kitajsko mesto Sontai, Kitajci so se precej krepko branili pa kmalu bili premagani tako, da so potem v noči pobegnoli. Sontai je v oblasti francoskega generala Courbeta. Palo je 200 Francozov. Ali bo to Kitajce dovolj splašilo in v mir pripravilo, ali jih še le za vojsko unelo, to se mora kmalu pokazati. Bržčas se bodo spravili dali. Anamčani izvolili so novega kralja po imenu To-duk. Bo li s Francozi držal ali s Kitajci, o tem se sedaj ne da nič gotovega poročati. — Španci ostanejo Francozom prijazni, čeravno jih je nemški cesarjevič k Bismarku vabil.

Za poduk in kratek čas.

Slovenski kmet 1000 let pod nemškim gospodstvom.

VI. Prišlo je l. 1848 in pobrisalo mnogo zastarelega, zlasti pa zlomilo dokaj okov, v katerih je stotine let stari absolutizem uklenjene držal narode avstrijske. Zasvetila se je zarija nove politične svobode, ki je oznanovale boljše bodočnosti.

Če se je tudi l. 1848 godilo marsikaj, česar noben pametnjak ne hvali, pa vendar mora vsak pravični ocenitelj zgodovinskih prikaznij priznati, da se je veliko slabega za vselej odpravilo in k temu prištevamo tudi odpravo podložništva pri kmetih. Dne 7. septembra 1848 je cesar Ferdinand I. mili podpisal najvišji patent, v katerem je bilo podložništvo s tlako, raboto, desetino in davščinami vred za vselej odpravljeno, slovenski kmet za avstrijskega državljan, z volilno pravico previdenega, proglašen. Mahoma bila je 1000letna veriga strašnega podložništva prekrnjena, zadnje okove, ki so kmeta nemškej grajskej gospodi priklenjevale, za vselej zdrobljene. Po 1000letni temi zasije tudi slovenskemu kmetu ljubeznjivo solnce zlate svobode. Zemlja, katero je obdeloval, postala je njegova last, on sam z zarodom vred svoboden državljan.

Vendar cesar je tudi grajščakom, prejšnjim lastnikom zemlje, dal nekaj veljati in je v istem patentu od 7. septembra 1848 zaukazal, da se jim ima primerna odškodnina plačati. V to svrhu bila je na Dunaji osnovana posebna komisija, s podkomisijami po deželah. Te komisije so morale vrednost prejšnjih desetih in davščin itd. uceniti, kmetom pa uplačevanje posebne rešitve naložiti. Glavne točke pa, katere se je morala držati, bile so: $\frac{1}{3}$ zgubijo

grajščaki, $\frac{1}{3}$ vzame država na-se, $\frac{1}{3}$ vplačajo kmetje sami. Za Štajersko je komisija delo dovršila še le v nekaterih letih tako, da je precej nereda zapustila. Kmetje so sicer svoj delež vplačali, a državin delež moral je naposled prevzeti deželni zbor štajerski. In tukaj še sedaj ni konec plačila. Vsako leto se vzame v to svrhu več kakor $\frac{1}{2}$ milijona goldinarjev in konec bo storjen l. 1896. Do tiste dobe bomo vplačanih imeli okoli 22 milijonov goldinarjev kot žrto za gruntno rešitev od strani dežele štajerske.

V diplomu od 20. oktobra 1860 se je cesar Franc Jožef odpovedal samovladarstvu in Avstriji dal deželnih in državnih zborov, v katerih bi tudi izvoljeni poslanci vsakega naroda, dežele in stanu imeli pravico govoriti in sklepati o novih postavah. L. 1868 dne 21. decembra pa je cesar podpisal osnovne državlanske pravice, zvršetek in krono vsem. V njih je slovenski kmet, Slovenec s slovensko govorico vred proglašen za enakopravnega državljan. Slovenec in njegov jezik je pridobil v Avstriji tiste pravice v uradih, šoli in javnem življenji, katere je uživiljal uže od nekdanj Nemec in nemški jezik. Toto pravico je svitli cesar Franc-Jožef dne 21. dec. 1868 podpisal in proglasiti dal. Zato pa naj ne preminejo slovenskemu kmetu iz spomina trije cesarji: Maksimilijan, Ferdinand in Franc-Jožef. Prvi je zatrl sužanstvo, drugi podložništvo s tlako in desetino, tretji pa povzdignil slovenskega kmeta do časti vsem drugim jednako-pravnega državljan. Večna hvala in slava jim!

Ti pa, slovenski kmet, bodi srečen na svojej lepej slovenskej zemlji. Glej, zopet je tvoja, zopet si sam gospod svoje osode. Drži se. Ne daj se spodrinoti po zvijačnih tujcih. Krepi se, rasti, prosperaj, poganjaj iz sebe podobno dišečej lipi novih vej! Daj nam zmira več narodnih omikancev: duhovnikov, učiteljev, profesorjev, uradnikov, prodiraj v trge, napolnjuj mesta! Tako postanemo Slovenci še le popolnem narod, ki je res gospod na lastnih tleh. V to pomozi Bog in sreča junaška!

Smešnica 52. Nek slovenski kmet pelja crknjenega konja na vozu. Sreča ga Nemec in vpraša: bohin (wohin?) Kmet odgovori: je že „hin“, saj ga k „šintaru“ peljam. Nemec debelo gleda in bara: bos (was?). Kmet: bos je bos, saj sem mu podkove popipal. Nemec, ker nič ne razume kmeta, pravi in reče: bist a Esel. Kmet odgovori: a nej se zjezil, od starosti je „hin gratal.“

Iz Slov. gorice.

Razne stvari.

(Svitli cesar) so za šolsko poslopje na Šavnici darovali 200 fl.

(Volitev državnega poslanca) na mesto † M. Hermana razpisana je in se vrši dne 31. januarja v Ptui in Ljutomeru za okraja: Ptuj, Rogatec, sv. Lenart, Ormož, Gornja Radgona in Ljutomer. Volitev volilnih mož se takoj začne. Domoljubi skrbimo za kandidata, ki bo vreden naslednik nepozabljivemu Hermanu. Najprvije potrudimo se vsi za izvolitev značajnikov za volilne može. Ne dajmo nikdar izvoliti nemškutarja, liberalca, nemčurja. Drugo se potem lahko vda.

(Nemškutarji) so baje v Ptui že sklenoli postaviti kandidata, se ve liberalca in nemčurja. Nekateri nameravajo kmečko ljudstvo begati s tistim Löschniggom od sv. Janža na Dravskem polji, $\frac{1}{2}$ oskrbnikom pri grajsčini Ebensfeld, ki je pri cesar Jožefovej rabuki v Ptui med slovenskimi „lačenbergerji“ bil. No, tega pa že ne privlečejo v Dunaj, čeravno mu še par gg priprežejo.

(G. Einspieler) ustavil je izdavanje edinega konservativnega lista: Kärntner-Stimmen ter nasvetuje, da se naj Korošci vzdramiijo in osnujejo tiskovno društvo. To je politični testament slavnega prvoboritelja koroškega. Visoka starost mu jemlje pero iz rok.

(Daleč priklatlja) sta se Podgornikova sina 10letni Jožef in 13letni Franc iz Poberž pri Mariboru. Prijeli so ju v Döblingu blizu Dunaja.

(Požrešen Lah) je v Doberli vesi pečeno svinjetino tako hlastno žrl, do mu je kos v grlu obtical in ga zadušil.

(Spridena mladina) Delavec A. Vrtnik je na poti iz Maribora v Hausenbach blizu velike ceste malo si počival in zadremal. Takoj pristopijo 13—14letni paglavci, mu listnico z denarji zmaknejo in zbežijo, Vrtnik pritise za njimi, vjame enega in dobi le 1 goldinar. Ostali denar z listnico vred je paglavec v stran pognal.

(Tatje) so Jakobu Grobelniku pri Celji pitano svinjo 75 fl. vredno uzeli, zaklali in odnesli, nekemu Jožefu Kuklu pa par 5letnih volov.

(Nesreče.) V Ojstrem je rudokopa Robovsa ubilo, pri Slov. Gradci je Zavšekova kajša pogorela in se 75 let stara ženska tako opekla, da je umrla.

(V Slov. Gradci) so Slovenci sijajno zmagali pri volitvi v okrajni zastop, v velikem posestvu s 24 proti 14 glasom, na kmetih pa enoglasno. Živijo Slovenci in njihov tamošnji spretni vodja č. g. dr. Šuc. Celjska „vahterca“ se je same jeze v lastni nos ugriznila!

(Častno srenjčanstvo) podelil je odbor občinski v Moravcih poslancu g. Kukovu. Slava!

(Javno zahvali) se č. g. Simon Gabere, župnik slavnemu predstojništvu družbe vednega

češčenja sv. Rešnjega Telesa za Framskeje cerkvi podarjeni velum.

(Nepričakovana smrt.) Viničarica Kolenc je na sv. den na poti k Novicerkvi padla na ledu pod gradom Lemberg in nekaj ur potem umrla.

(Popotnik) v Mariboru završil je 4. leto in je objavil dokaj lepega, zanimivega, koristnega. Velja 3 gold. za celo, 1 gold. 60 kr. za pol leta.

(Polit. gosp. društvo) pri sv. Lovrenci v Slov. gor. ima v nedeljo 30. dec. ob 3 popoldne javni občni zbor. Na mnogobrojno vdeležbo vabi prvomestnik.

(Zborovanje) Kmetškega društva v Sladini obneslo se je sijajno, dvorana natlačena ljudi, več kakor 400, govornikom so z burnimi živio-klicanjem in roko-ploskanjem pritrjevali, petje zvečer krasno, telegramov iz raznih krajev 11. Nemškutarji in nemčurji so kar poparjeni nekam zginili, lisjakom je zadnja dlaka posmojena. Podrobnije prihodnjič.

(Ptujška čitalnica) priredi 29. in 31. dec. t. l. ob 8. uri zvečer veselico in društveni večer s petjem, igranjem na glasoviru, citrah in goslih, tombolo.

(Obravnavo) zastran volitev za ptujski okrajni zastop bo 15. januarja pri državnem sodišči na Dunaji.

(Dva šaljiva) lista izhajata v Ljubljani: znani Brencelj pa noveji Škrat. Slednji je sklenil zlasti štajerske nemčurje in narodne Judeže hoditi čohat in pehat. Šaljivi listi so za politič. borbo važni.

(V Podčetrtku) je nemškutar Vaculik postal župan, tudi v Šoštanji še ni bilo mogoče Slovincem prodreti. Kar še nipa bo.

(Novi mirodvor) v Teharjih stane 2427 fl.

(Občina št. Kristovska) pri Laškem dobila je nemškutarsko večino v srenjskem zastopi, ker so slovenskih glasov toliko zavrgli, da je liberalcem bilo dosta.

(Šulvereinarjev) je Nagele v Hočah nalovil baje samo 5 in v gornjih Hočah pobira nemški Müller goldinarje za Razvanjsko nebodi je treba šolo pa vsak stiska prste.

(Na Ponkvi) se je naselil naroden trgovec Karel Kristan. Prodaja raznotero, dobro blago po prav nizki ceni. Želimo mu najboljši uspeh ter ga priporočamo vsem domoljubom.

(Pravda) Lešnik-Gospodarjevga pride 18. jan. še enkrat v javno razpravo pri najvišjem sodišči. Toliko so razlogi ničevnostne pritožbe po g. dr. Jos. Serneči sestavljene prejeli in pomagali.

Listič uredništva: Dopisi iz Štor, sv. Tomaža, Mariborske okolice, sv. Jurija ob juž. železnici, Ponkve, sv. Lenarta, Remšnika, sv. Bolfanka, sv. Andraša v Slov. gor. prihodnjič, iz Kalolja itd. v Cerkv. prilogi.

(Potres) je bil v Pečuhu in Barči s pozemeljskim gromenjem.

(Celjski porotniki) skličejo se 4. februarja, 31. marca, 3. junija, 4. avgusta, 6. oktobra in 24. novembra 1884.

(Odlikovan) z redom železne krone 3. vrste je slovenski poslanec g. dr. Tonkli v Gorici. Slava mu!

(Iz Pečevja) pri Celji se nam poroča, da sta dva rudokopa 8. dec. zvečer iz krčme domov grede se pretepavala s hlapcem Lahom. Nasledek je bil, da je knap Gobec hlapcu Lahu trebuh prepiral, da so se čreva izsula. Nesrečnik je 2 dni pozneje umrl.

Loterijne številke:

V Trstu 22. decembra 1883: 55, 22, 51, 87, 35
V Lincei " " 87, 14, 32, 31, 61
Budapešt " " 29, 36, 22, 64, 78

Prihoduje srečkanje: 5. januarja 1883.

Oznanilo

zastran štipendij na sadje- in vinorejske šoli v Mariboru so prošnje vložiti pri ravnateljstvu konci do 15. januarja 1883, to pa osebno. Več pové Oznanilo v 51. števil. „Slov. Gospodarja“ od 20. dec. 1883.

V Gradci 6. dec. 1883. 1-2

Oznanilo.

Na deželjske šole in vinorejske šole v Mariboru obhaja se od 15.—18. januarja 1884 poduk v kletarstvu za goste. Udeležiti se dovoljeno je vsakemu izobražencu. Naglašanja sprejema in razjasnila podaja.

Ravnateljstvo sadje- in vinorejske šole.

Služba orglarja in mežnarja pri farni cerkvi sv. Mihela pri Šoštanji se odda. Prosilci naj se osebno oglašijo pri cerkvenem predstojništvu.

V najem

da Franc Verbnjak svoj mlin na valce s 3 tečaji na sv. Miklauskem potoku pri Ormoži. Najemnik mora biti oženjen, delaven, pošten in pravičen mož.

Župnijske tiskovine

vsake baže, v nemškem in slovenskem jeziku se dobivajo v

J. Leon-ovi tiskarni
v Mariboru.

Vabilo na naročbo.

„Škrat“

zabavno-zbadljiv in šaljiv list, izhajajoč 3 krat na mesec, 10. in 25. dan, nastopi z novimi in stari svoj II. tečaj. Razen kratkih humoristnih povestij in raznovrstnega, zabavnega in satiričnega gradiva prinašal bode lične podočrtke ter se pri tem oziral tudi na slovensko štajersko.

Zaradi tega prosimo štajerske rodoljube, da blagovolé duševno sodelovati pri tem listu, ter ga tudi gmotno podpirati.

Cena za vse leto 3 gld., za 1/2 leta 1 gld. 50 kr., za 1/4 leta 80 kr. Posamične številke po 15 kr.

Uredništvo in upravnništvo „Škrata“ v Ljubljani
„Narodna tiskarna“.

1-2

3-3

Hiša na prodaj

v Celji, gosposki ulici št. 21. vstric kosarne, pripravna za vsaki obrt ali trgovino, posebno za krčmo, ker je že veliko let gostilna; zraven sta tudi dva vrta. Cena je 8800 gld. 5800 fl. bi bilo treba šteti, 3000 gld. pa lahko na hiši ostane. Opomniti moram, da se je pred 4 leti za to hišo ponujalo 10.000 gl. — Cena je tedaj prav vgodna. Več pové lastnik

Franc Krašović,
pozlatar v Celji.

Imenik

koristnih bukev, ki so po znižani ceni na prodaj v **J. Leonovi prodajalnici** papirja in zaloge tiskovin:

Hrana apostolska bogoljubnim dušam, dana po brani apostolskih listov in drugih bukev svetega pisma za nedelje in svetke; 2 dela, gr. 8. 1850.

Hrana evanđeljskih nauk, bogoljubnim dušam dana na vse nedelje in zapovedane praznike v leti.

Vsaka knjiga obsega dva dela in velja mehko-vezana 1 fl. 60 kr.

Spisali dušni pastirji na spodnjem štajerskem; na svetlo dal Anton Slomšek, nekdanji kaplan pri Novicerkvi. Drugi pomnoženi natis.

„Mnemosynon slavicum“

spisal Ant. Slomšek.

Velja mehko vezano 50 kr.